

Instruktioner til skolehaven

- om fremstilling til autentiske modtagere

Lærervejledning

Udarbejdet af Ditte Schou, Adjunkt, UCN Læreruddannelsen

Indhold

INTRODUKTION TIL LÆREREN	3
OM UNDERVISNINGSMATERIALET	6
FORMÅL	6
TEMA: INSTRUKTIONER OG SKOLEHAVE	8
FASE 1: HVORDAN ARBEJDER VI I EN SKOLEHAVE?	9
INTRODUKTION TIL GENREN 'INSTRUKTIONER'	9
UNDERVISNINGENS OPBYGNING	9
FASE 2: HVAD ER EN INSTRUKTION	14
MODELANALYSE OG FÆLLESKONSTRUKTION AF INSTRUKTION	14
FASE 3: FORBERED OG FREMSTIL DIN EGEN INSTRUKTION	20
FASE 4: FÆRDIGREDIGERING OG UDGIVELSE AF INSTRUKTION	24
LITTERATUR	28

INTRODUKTION TIL LÆREREN

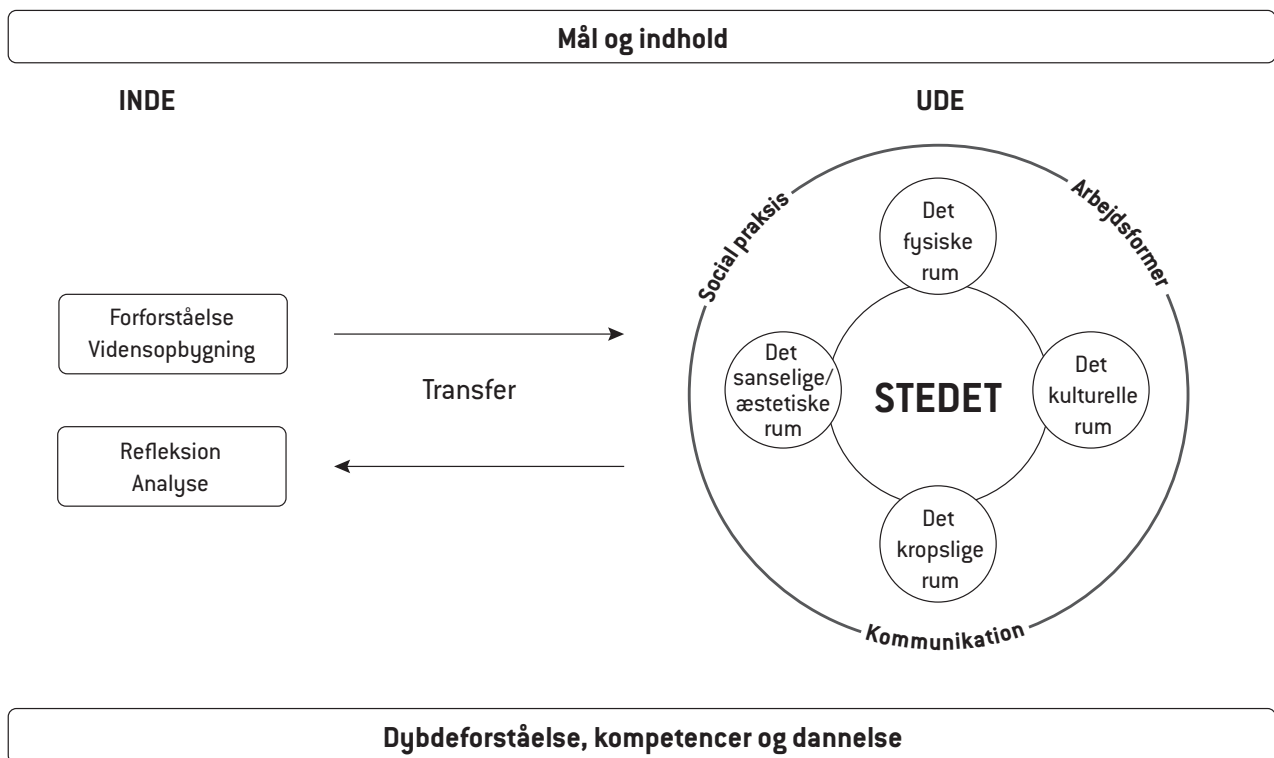
Instruktioner til skolehaven – om fremstilling til autentiske modtagere

FORORD

Dette undervisningsmateriale er et hæfte i en serie, der er udviklet i forbindelse med forskningsprojektet, Projekt Udeskole, ved Professionshøjskolen UCN, Læreruddannelsen i Aalborg. Hæfterne er udarbejdet på baggrund af en række undervisningsforløb, der er afprøvet på udvalgte skoler i Nordjylland. Skolerne udmærker sig ved at have en særlig udeskoleprofil eller optagethed af den didaktiske praksis omkring udeskole. Undervisere fra læreruddannelsen har fungeret som sparringspartnere og har i samarbejde med lærerne på skolerne tilrettelagt, gennemført og evalueret forløbene. Det gode samarbejde mellem praksisfeltet og læreruddannelsen har resulteret i, at projektgruppen i Projekt Udeskole har udarbejdet en serie af undervisningsmaterialer til udvalgte fag i grundskolen.

DIDAKTISK TILGANG

Den didaktiske tilgang i Projekt Udeskole er baseret på nedenstående model.

Dybdeforståelse, kompetencer og dannelse

Kort fortalt er modellen et didaktisk redskab, der kan hjælpe dig med at tilrettelægge udeskoleforløb, der sigter mod at skabe autentiske og stedbaserede læringsoplevelser i undervisningen. Tilgangen er inspireret af erfaringspædagogikken, hvor konkrete oplevelser og erfaringer i samspil med refleksion over egen læring, spiller en væsentlig rolle i elevernes tilegnelse af færdigheder og viden.

Modellen er relationel, hvilket betyder, at du kan starte forskellige steder i modellen afhængig af dine indledende overvejelser over udeskoleforløbet. Kategorierne hænger sammen og påvirker hinanden indbyrdes. Eksempelvis kan du tage udgangspunkt i stedet, hvor du gør dig overvejelser over, hvordan stedet bidrager til

elevernes læring og tilegnelse af undervisningens indhold. Men du kan fx også starte med *indhold* og *mål*, og derefter gøre dig overvejelser over, hvilket sted der vil skabe gunstige betingelser for målopfyldelse og tilegnelse af indhold. Desuden vil disse overvejelser kunne sammenholdes med, hvilken *arbejdsform*, *social praksis* og *kommunikation* der bedst egner sig til såvel sted som *mål* og *indhold*. På den måde hænger kategorierne sammen, og du må starte i modellen, hvor det giver mening i forhold til din undervisning.

En anden væsentlig pointe i forhold til modellen er dens inddeling i kategorierne *inde* og *ude*. Karakteristisk for udeskole er netop bevægelsen mellem inde-ude-inde. Inde arbejder eleverne ofte teoretisk med undervisningens indhold, og de bliver forberedt på udebesøget, så de ved, hvad de skal undersøge eller arbejde med. Ved udebesøget arbejder eleverne ofte undersøgende og med praktiske og konkrete aktiviteter, der lægger op til kropslig læring. Når eleverne igen er tilbage i klasselokalet, kan de konkrete oplevelser, erfaringer eller undersøgelser være genstand for videre bearbejdning, refleksion og til sidst evaluering af forløbet. Det kan så igen lede til nye spørgsmål og interessante problemstillinger, der kan undersøges i et nyt udeskoleforløb. På den måde skabes en god struktur og sammenhæng mellem undervisningen i klasselokalet og ude.

Nedenfor udfoldes kategorierne i modellen: Øverst i modellen er kategorierne *indhold* og *mål* placeret. Her må du gøre dig overvejelser over hvilke mål, der er for undervisningen og elevernes læring, og hvad undervisningens indhold skal være.

Modellens venstre side repræsenterer undervisningens *inde*. Det er her eleverne forberedes til selve udedelen. Undervisningen inde er kendetegnet ved at sætte fokus på en mere abstrakt og generaliserbar viden, som netop omsættes i det konkrete og nære, når eleverne kommer ud. Der arbejdes således med at udvikle elevernes *forforståelse* og med *vidensopbygning*.

Fra modellens venstre side fører en pil benævnt *transfer* over til højre side, undervisning *ude*. Transfer er stilladsering af sammenhængen mellem hvad eleverne lærer inde og ude.

Modellens højre side præsenterer de overvejelser, du må gøre i forhold til uderummet eller stedet, som kategorien er betegnet. Herunder skal følgende spørgsmål tages stilling til:

Det fysiske rum – hvad indbyder rummet til af læring? Er der bestemte artefakter, som eleverne skal anvende? Hvad skal jeg selv medbringe?

Det sanselige/æstetiske rum – hvordan indgår sanserne i læreprocessen? Hvilke indtryk ønsker jeg, eleverne skal opnå? Hvilke udtryk kan eleverne arbejde med at skabe?

Det kropslige rum – hvordan indgår kroppen i læreprocessen? Hvilke former for bevægelsesaktiviteter understøtter elevernes læring?

Det kulturelle rum – Er der særlige kulturelle koder, eleverne skal kende til? Fx et bestemt kodeks for opførsel?

Omkranset stedet findes kategorierne *arbejdsformer*, *kommunikation* og *social praksis*. Her må du udvælge, hvilke erkendelses- og arbejdsformer stedet lægger op til, elevernes forudsætninger, de opstillede mål og indholdet. Skal eleverne som social praksis samarbejde i grupper eller par om problemstillingerne, og hvordan fordeles arbejdsopgaverne? I kommunikationen må du være opmærksom på, hvilke nye fagbegreber der er vigtige at uddybe og italesætte sammen med eleverne. Lav gerne en liste med begreberne, og overvej, hvordan de bedst italesættes i undervisningen.

Fra modellens højre side fører transferpilen tilbage til venstre side, undervisning inde. Når eleverne efter udebesøget kommer tilbage i klasselokalet, er der fokus på *refleksion* og *analyse*. Her efterbehandles oplevelserne og erfaringer fra uderummet, hvilket kan lede til nye spørgsmål, en anden forforståelse og ny vidensopbygning, som igen kan anspre til et besøg ude. På den måde kan modellen netop forstås cirkulært.

Nederst i modellen er *kompetencer*, *dybdelæring* og *dannelse*. Her må overvejes både et kortsigtet og mere langsigtet udbytte af undervisningen i henhold til ministeriets bestemmelser og fagets genstandsfelt.

Læs mere om modellen og det teoretiske og praktiske grundlag for udeskole i bogen 'Udeskole i teori og praksis' (Bærenholdt & Hald, 2020).

NYTTIGE TIPS OM UDESKOLE

Når du skal tilrettelægge udeskoleforløb, er der en række generelle opmærksomhedspunkter, der er værd at gøre sig bevidst. Herunder får du 10 gode råd af såvel praktisk som didaktisk karakter, der kan klæde dig godt på til dine udeskoleforløb.

1. **Praktiske forhold.** Sørg for at informere forældre og elever om udeskolebesøget. Det er vigtigt, at eleverne har påklædning på efter vejret, samt at de medbringer en drikkedunk og evt. en solid madpakke, der kan indtages ude. En rulle plastikposer kan medbringes til at samle affald fra madpakker i.
2. **Grej, udstyr og materialer.** Lav en klar fordeling af, hvem der har ansvaret for pakning af grej, udstyr og materialer til turen. Lav også en fordeling af, hvem der transporterer grej, udstyr og materialer både ud og på hjemturen.
3. **Klare instruktioner.** Sørg for, at alle elever er godt introducerede til arbejdsopgaverne eller undersøgelserne, inden I går ud. Lad eleverne stille afklarende spørgsmål inden.
4. **Klar struktur.** Præsenter en klar struktur for udebesøget. Informer eleverne om turens program, inden I går ud. Aftal mødetidspunkter, tidspunkter for pauser og tidspunkter for opsamlinger og hjemturen.
5. **Samlingspunkt.** Udvalg et samlingspunkt ude, hvor fælles beskeder kan gives. Saml eleverne i en cirkel og stå selv med solen i øjnene og vinden i ryggen. Så kan eleverne se og høre dig.
6. **Samlingssignal.** Sørg for at have et signal, eleverne kender, når du vil samle dem. Det kan være et håndtegn til steder, hvor man ikke må larme, eller en fløjte til større udearealer.
7. **Gåmakker.** Til mindre klasser er det en fordel, hvis de har en fast gåmakker, som de går med både ud og hjem.
8. **Hold fokus.** Opsamlinger sker smidigt undervejs, når eleverne mister fokus. Hvad har I gjort og lært indtil nu? Hvad skal I herefter?
9. **Lærerrollen.** Overvej, hvordan eleverne kan være aktivt deltagende, således at eleverne gennem samarbejde i grupper udnytter stedet som læringsarena og/eller kundskabskilde. Lærerrollen bliver da at stilladsere og støtte eleverne undervejs.
10. **Fotos.** Fasthold det faglige indhold med fotos, men overhold GDPR. Elektroniske devices kan beskyttes fra madvarer, skidt eller fugt, ved fx at vikle husholdningsfilm omkring, idet det ikke påvirker touch screen-funktionen.

OM UNDERVISNINGSMATERIALET

Undervisningsmaterialet er opbygget med en hensigt om at gøre indholdet let tilgængeligt for dig som lærer. Materialet består af en lærervejledning og et elevmateriale, der begge udfolder undervisningsmaterialets tema:

Instruktioner og skolehave

I dette forløb skal eleverne kort fortalt lave praktisk arbejde i en skolehave for bagefter at skrive instruktioner til andre elever om, hvordan de skal passe skolehaven, når det bliver deres tur til at overtage den. Hvis du ikke har en skolehave til rådighed eller mulighed for at anlægge en skolehave til forløbet, kan forløbet redidaktiseres til at gælde andre instruktioner, som vil give mening for din klasse at arbejde med. Det vigtige er at finde en arbejdsproces, der foregår udenfor, som man kan skrive en instruktion til andre i. Det kan fx være et katalog over lege til frikvarteret, opskrifter på bålmad, eller instruktioner i bestemte aktiviteter knyttet til elevernes fritidsaktiviteter eller skolens kulturliv. Pointen er at fastholde fremgangsmåden i forløbets faser, som stilladserer elevernes viden om og fremstilling af instruktioner skrevet til reelle modtagere.

I dette forløb om skolehaver og instruktioner er undervisningen delt op i fire faser á 3-4 sammenhængende lektioner med to elevaktiviteter til hver.

I *lærervejledningen* finder du først en skematisk oversigt, der præsenterer de Fælles Mål, forløbet tager udgangspunkt i. I skemaet er ligeledes opstillet eksempler på mål for undervisningen med tilknyttede tegn på læring, du kan være opmærksom på hos eleverne. Målene og tegnene er vejledende og kan justeres efter elevernes forudsætninger og rammerne for undervisningen.

Efterfølgende gennemgås faserne, som hver starter med en oversigt, der præsenterer undervisningens opbygning. Dernæst finder du oversigt over forberedelse, en materialeliste, en forklaring på de to elevaktiviteter, evt. et læreroplæg samt nyttige tips og tricks.

Elevmaterialet er ligeledes opdelt i de fire faser med to tilhørende aktiviteter. Under faserne finder du en præsentation af målene og de tekster til eleverne, der er nødvendige for at de kan gennemføre aktiviteterne.

En forudsætning for at kunne gennemføre forløbet, som det står beskrevet her, er, at der på skolen er en skolehave eller evt. blot et areal med jord, hvor eleverne kan anlægge en skolehave. Desuden er det en fordel, hvis der i skolehaven også er et bålsted, men dette er ikke et krav.

FORMÅL

Gennem de seneste år er der kommet øget fokus på udeskole, hvor forskning viser, at udeskoleaktiviteter kan være med til at fremme trivsel, nye måder at lære på og medvirke til en øget grad af bevægelse i undervisningen (Bølling, 2019; Schneller, 2017; Otte, 2018). I udeskole lærer eleverne om virkelighedsnære problemstillinger i en relaterbar kontekst.

Formålet med dette læremiddel er at inspirere til, hvordan du som lærer, kan tilrettelægge en undervisning, der inkluderer autentiske uderum i danskundervisningen.

I formålet for faget dansk lægges der vægt på, at eleverne skal udvikle deres udtryksglæde og indsigt i fagtekster, sprog og kommunikation (Børne- og Undervisningsministeriet, 2019). I dette læremiddel skal eleverne således opnå disse tekstkompetencer ved at fremstille instruktioner til praktisk arbejde i en skolehave. Instruktionerne skal fremstilles på baggrund af egne kropslige erfaringer og brug af fagsprog i skolehaven, og i fremstillingen skal dette tilpasses modtagerne. Her lægges der op til, at næste års mellemtrinelever skal overtage skolehaven, og dermed bliver de fremadrettet brugere af instruktionerne. På den måde fremstiller eleverne autentiske instruktioner, hvilket øger deres motivation for, at fremstillingen også understøtter deres forståelse for teksternes formål, indhold og udtryk.

Klassetrin: Læremidlet henvender sig til dansk på 3.-6. klassetrin.

Tid på året: Forløbet egner sig bedst til forår og sommerhalvåret frem til efterårsferien (OBS: Hvis det redidaktiseres til at omhandle andet end en skolehave kan det udføres på alle tider af året).

Varighed: Forløbet er rammesat til at vare fire undervisningsgange á ca. tre-fire lektioner. En vigtig forudsætning for det estimerede tidsforbrug er, at der på skolen eller i gåafstand fra skolen er et areal med jord/en skolehave – gerne med et bålsted.

Elevforudsætninger: Det anbefales, at eleverne er fortrolige med at skrive og indsætte billeder i tekster på PC.

INSTRUKTIONER OG SKOLEHAVE

Undervisningsmaterialet er bygget op omkring Fælles Mål for dansk efter 6. klasse. Herunder præsenteres, hvilke Fælles Mål for dansk (2019) temaet tager udgangspunkt i.

FÆLLES MÅL			
KOMPETENCE-OMRÅDE OG -MÅL	FÆRDIGHEDS- OG VIDENSOMRÅDE	MÅL FOR UNDERVISNINGEN	TEGN PÅ LÆRING
LÆSNING Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge.	FORBEREDELSE AFKODNING SPROGFORSTÅELSE TEKSTFORSTÅELSE	Eleven har viden om instruktioners funktion, tekstdele og layout. Eleven kender til handleverber i imperativ. Eleven kender til fagord relateret til instruktioner og arbejdet i en skolehave.	Eleven nævner de forskellige tekstdele i en instruktion: overskrift, materialeliste, fremgangsmåde, punktopstillinger og fotos. Eleven forklarer, at instruktioners formål er trinvist at instruere andre i, hvordan man gør noget. Eleven foreslår handleverber i imperativ i den fælles tekstkonstruktion. Eleven foreslår fagord i den fælles tekstkonstruktion.
KOMMUNIKATION Eleven kan kommunikere med bevidsthed om sprogets funktion i overskuelige formelle og sociale situationer.	SPROGLIG BEVIDSTHED	Eleverne har viden om forskellen på mundtlige instruktioner og skriftlige instruktioner.	Eleven formulerer skriftligt en instruktion med handleverbet først i sætningen.
FREMSTILLING Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer.	PLANLÆGNING FREMSTILLING RESPONS KORREKTUR PRÆSENTATION OG EVALUERING	Eleverne kan tage noter og fotodokumentere deres proces. Eleverne kan udarbejde instruktioner i flere modaliteter. Eleverne kan modtage kriteriebaseret respons. Eleverne kan anvende fagord, skrive handleverber i imperativ, bruge punktopstillinger og stave de mest gængse ord korrekt. Eleverne kan sætte sig i modtagernes sted.	Eleverne skriver deres arbejdsproces ned i kronologisk rækkefølge. Eleverne tager billeder, mens de arbejder. Eleverne retter deres tekster til på baggrund af responsen. Eleverne bruger de rigtige faglige begreber, starter fremgangsmåden med handleverber i imperativ og anvender punktopstillinger. Eleverne skriver i et sprog, der er tilpasset andre elever på mellemtrinnet. Eleverne indsætter redundante billeder af processerne i instruktionen.

FASE 1: HVORDAN ARBEJDER VI I EN SKOLEHAVE?

INTRODUKTION TIL GENREN 'INSTRUKTIONER'

Varighed: ca. 4 lektioner

UNDERVISNINGENS OPBYGNING

INDE

1. Appetitvækker: Bed eleverne rejse sig bag deres stol. Stil dig foran klassen og sig og vis med din krop forskellige fagter, som du instruerer dem i også at gøre (fx 'grav med en spade', 'stryg med en tændstik', 'hug brænde', 'snit i en pind' etc.).
2. Sæt eleverne sammen to og to. Bed dem om at instruere hinanden i at sige og lave de samme fagter, eller find selv på jeres egne.
3. Præsenter temaet 'Instruktioner' for eleverne med udgangspunkt i, hvad de lige har lavet (se faktaboks om instruktioner).
4. Fortæl eleverne om undervisningsforløbet, hvor der lægges vægt på, at det er et udeskoleforløb. Hvis eleverne ikke tidligere har arbejdet med udeskole forklares, hvad udeskole er. Læg vægt på sammenhængen mellem inde-ude-inde.
5. Introducer og drøft målene for forløbet om instruktioner.

UDE

1. Gennemgå aktivitet 1 med eleverne.
2. Gå ud i skolehaven, og lav aktivitet 1: *Praktisk arbejde i skolehaven.*

INDE

1. Gennemgå aktivitet 2 med eleverne.
2. Lav aktivitet 2: *Lav en fælles ordbank.*
3. Saml op på elevernes erfaringer på klassen. Hvad har de lært i dag, hvad har de været optagede af?

FORBEREDELSE INDEN I GÅR UD I SKOLEHAVEN

- Sørg for, at materialer står et sted, hvor eleverne selv kan finde dem. Gerne et fast sted, hvor de kan stå til hver undervisningsgang.

MATERIALER

- Påklædning efter vejret.
- Et langt tov til samling.
- Lugejern, river, kultivatorer, gødning/hestemøg, arbejdshandsker, brænde til bål, pinde og snitteknive til træspåner, kvas/små tørre kviste, tændblokke, tændstikker. Evt. fødevarer til at lave skumfiduser/sno-brød over bål.
- Telefon eller andet device til at tage billeder og notere ord ned.

FAKTABOKS OM INSTRUKTIONER

- Formål: at beskrive, hvordan man gør noget
  - Fx: madopskrifter, manualer til maskiner, spilleregler, videotutorials på nettet
- Består af: formålet med instruktionen, materialeliste og de enkelte trin i kronologisk rækkefølge
- Er understøttet visuelt fx af billeder der viser proces og produkt
- Detaljeret information om, hvor meget af hvad, der skal anvendes
- Detaljeret information om, hvordan noget gøres
- Sproglige træk:
  - Handlingsverber (luge, grave, hælde, tænde)
  - Modtageren kan tiltales du/man + nutid eller i bydeform/imperativ (skriv, put, bag)
  - Tidsadverbialer (først, derefter, når)
- Kan indeholde tips eller advarsler – ofte til sidst.

ELEVAKTIVITET 1: PRAKTISK ARBEJDE I SKOLEHAVEN

Samling om tovet før og efter arbejdet i skolehaven

I denne aktivitet skal eleverne lære, hvordan man samles om tovet for at kunne give beskeder, hver gang man starter og slutter undervisningen ude. Samling omkring tovet foregår således:

- Alle stiller sig i en stor cirkel og fordeler tovet hele vejen rundt, så alle holder fast i tovet med to hænder.
- Alle øver sig i at stå stille med tovet, så ingen hiver i det.
- Når man holder i tovet, tier man stille, så man kan lytte på den, der har ordet.

Ved tovet sørger du for, at alle ved, hvilken arbejdsopgave de skal gå i gang med. Eleverne må først lægge tovet pænt ned og finde jeres arbejdsredskaber frem, når alle ved, hvad de skal.

Opgaverne i skolehaven

Den første opgave skal være fælles at tænde bålet, inden eleverne laver deres individuelle opgaver. Det er vigtigt at alle elever ser, hvordan man tænder bål, da de skal bruge den viden til næste undervisningsgang. Under deres arbejde i skolehaven, skal du være opmærksom på at støtte eleverne i, hvad de forskellige materialer, redskaber og arbejdsprocesser hedder, så eleverne stilladseres til at kunne lave næste opgave, som er en ordbank med vigtige begreber. Understøt desuden deres arbejde vha. mundtlige instruktioner i, hvordan de skal udføre de praktiske opgaver med at klargøre jorden etc.

ELEVAKTIVITET 1: PRAKTISK ARBEJDE I SKOLEHAVEN (UDE)

Om lidt når I kommer ud i skolehaven, skal I allerførst samles ved et tov, for at modtage beskeder fra jeres lærer. Ved tovet snakker I med jeres lærer om, hvilke opgaver der skal laves i dag, og hvem der skal lave hvad. Det er vigtigt, at I står stille med tovet i begge hænder og lytter til den, der har ordet. Først når alle har en arbejdsopgave, og læreren giver lov, må I lægge tovet pænt ned og finde jeres arbejdsredskaber frem.

GÆLDENDE FOR ALLE I SKOLEHAVEN

- Find dine arbejdshandsker, og tag dem på.
- Find dernæst de redskaber, du skal bruge til din opgave.
- Stil dine redskaber tilbage på plads, når du er færdig med dem.

OBS: Pas på ikke at lægge river med takkerne opad, eller at lade knive ligge og flyde et sted. Anvend redskabet, eller læg det forsvarligt på plads.

4

OPGAVER I SKOLEHAVEN

1. Tænd et bål (laves som den første i fællesskab, så alle ser hvordan)
2. Lave snobrødspinde og træspåner
3. Gøre bede/jorden klar

Opgave 1: Tænd et bål

I denne opgave er det vigtigt, at I alle ser i skolehaven, hvordan man tænder et bål, da I senere skal arbejde med en instruktion om det samme. Jeres lærer vil med hjælp fra nogle elever demonstrere, hvordan I gør. Instruktionen, som beskriver processen, ser således ud:

Sådan tænder du et bål

Du skal bruge:

- Snittekniv
- Træspåner
- Kvas (små pinde)
- Optændingsblok
- Avispapir
- Kævler (brænde)
- Tændstikker

Sådan gør du:

1. Lav træspåner med en snittekniv.
2. Læg to kævler parallelt med hinanden på bålpladsen.
3. Læg træspåner, kvas og optændingsblok i midten.
4. Læg to kævler mere ovenpå i modsat retning af de andre to kævler.
5. Tænd optændingsblokken med en tændstik.
6. Læg yderligere to kævler ovenpå.
7. Hold gang i ilden med mere kvas eller avispapir.
8. Vedligehold bålet ved at putte flere kævler på.

Opgave 2: Lave snobrødspinde og træspåner

Materialer	Fremgangsmåde
Pinde til snobrød Snittekniv Skål til at samle træspåner i	<ol style="list-style-type: none"> 1. Snit enden af en pind fri for bark ved at snitte væk fra dig selv med snittekniven. 2. Sørg for at ca. 20 cm af enden er snittet fri for bark. 3. Saml træspånerne i en skål, så du kan bruge dem til at tænde bål med. <p>Tip: Når bålet senere er tændt, kan du fjerne bakterier fra din snobrødspind ved kort at holde den ind over varmen.</p>

5

Opgave 3: Gøre bede/jorden klar

I denne opgave skal I gøre klar til, at I kan så eller plante noget i jorden. Jeres lærer kan vise jer, hvordan I skal gøre, eller I kan prøve at læse og følge denne instruktion.

Sådan gør du bedet klar

Du skal bruge

- Hestemøg
- Spade
- Rive
- Greb
- Kultivator

Sådan gør du

1. Læg hestemøg i bedet.
2. Tag spaden, og vend hestemøget rundt i bedet.
3. Tag greben, og vend jorden.
4. Jævn jorden med kultivatoren.
5. Afslut med at rive bedet flot.

Afslutning på arbejdet i skolehaven (UDE)

Når I alle er færdige med jeres opgaver i skolehaven, og I har ryddet op skal I igen samles ved tovet, for at samle op på jeres arbejde i skolehaven.

- Hvad nåede I?
- Hvordan var det at arbejde praktisk i haven?
- Hvad var udfordrende/let?

6

ELEVAKTIVITET 2: LAV EN ORDBANK (INDE)

Nu har du været ude at arbejde i skolehaven. Skriv alle de nye ord og måder at arbejde på, du kan komme i tanke om fra arbejdet udenfor. Du har ti minutter til at skrive i. Bagefter skal alle jeres ord samles i et fælles dokument på klassen sammen med din lærer. I skal hjælpe hinanden med at stille ordene i alfabetisk rækkefølge og lave ordforklaringer til:

Fx: Rive [en rive, navneord]: et redskab med et langt skaft og et hoved med takker på – ligesom på en kam. Man kan bruge en rive til at rive jorden ensartet med.

Skriv dine ord fra dit praktiske arbejde udenfor her:

Ord fra skolehaven (fx redskaber, eller noget jeg gjorde)	Forklaring på ordet

7

ELEVAKTIVITET 2: LAV EN FÆLLES ORDBANK

I denne aktivitet skal eleverne først individuelt i 5 minutter skrive ned, hvilke nye fagord og begreber, de har lært for de handlinger, de udførte i skolehaven. Det kan fx være en snittekniv, en kultivator, at *stryge* en tændstik eller lign. Bagefter samler I op på klassen, hvor I skriver ordene ind i et fælles online dokument, alle kan tilgå fx i Google Docs. Sæt gerne ordene i alfabetisk rækkefølge og lav ordforklaringer til. Start med selv at vise, hvordan det kan gøres ved at "tænke højt", mens du alfabetiserer og forklarer ordene, og lad så bagefter eleverne byde ind ved de resterende ord.

Hvis nogen har taget billeder af de forskellige materialer, redskaber eller processer, kan billederne lægges ind i en fælles online billedbank evt. med undermapper inddelt i kategorier.

TIPS & TRICKS

Som en differentieringsmulighed kan nogle elever sættes til at etablere billedbanken og tilføje billeder fra den fælles billedbank til ordbanken.

FASE 2: HVAD ER EN INSTRUKTION?

MODELANALYSE OG FÆLLESKONSTRUKTION AF INSTRUKTION

Varighed: ca. 4 lektioner

UNDERVISNINGENS OPBYGNING

INDE

1. Repeter sidste undervisningsgang – hvad er en instruktion/hvilket formål har en instruktion? Lad gerne eleverne snakke med hinanden i par, inden I snakker på klassen.
2. Dekonstruer teksten *Sådan tænder du et bål* for eleverne (Se læreroplæg 1).

UDE

1. Gennemgå aktivitet 3 med eleverne.
2. Lav aktivitet 3: *Praktisk arbejde i skolehaven*.

INDE

1. Gennemgå aktivitet 4: Fælles tekstkonstruktion: Sådan står man ved tovet med eleverne.
2. Hold et oplæg om fire perspektiver på tekster i konkrete situationer (se læreroplæg 2).
3. Følg op med fælles dialog på klassen: Hvad er brugerperspektivet på jeres skolehave: Idéer til, hvordan instruktioner kunne tilpasses, når modtagerne er andre mellemtrinelever, der skal bruge skolehaven efter jer? Noter forslag ned i fællesskab.
4. Evaluering på klassen:
  - Hvad ved eleverne nu om instruktioner?
  - Hvad kan de bruge deres viden om instruktioner til?

FORBEREDELSE INDEN I GÅR UD I SKOLEHAVEN

- Sørg for, at materialer står et sted, hvor eleverne selv kan finde dem. Gerne et fast sted, hvor de kan stå til hver undervisningsgang.

MATERIALER

- Påklædning efter vejret.
- Et langt tov til samling
- Lugejern, river, frø til såning, vandkander, planteskovle, arbejdshandsker.
- Telefon eller andet device til at tage billeder og notere ord ned.

LÆREROPLÆG 1: Dekonstruktion af fagtekst (Inde)

Når du dekonstruerer teksten for eleverne, går det ud på at vise dem de forskellige tekstdele, en instruktion ofte består af. Du skal derfor med udgangspunkt i instruktionen, som du viser på tavlen, gennemgå tekstdelene, som står oplistet herunder. Understreg, at farverne (figur 1) er markeret af pædagogiske årsager, men at de typisk vil stå med samme sorte skrift i en færdig instruktion (figur 2).

1. Overskrifter, der fortæller, hvad instruktionen instruerer i (gul overstregning).
2. Underoverskrifter, der forklarer to punktopstillinger (gul overstregning).
3. Tydelig inddeling af materialer og fremgangsmåde vha. punktopstilling. Bemærk fremgangsmåden har punktopstilling med tal, fordi rækkefølgen er væsentlig.
4. Brug af fagbegreber i materialelisten (med rød skrift).
5. Sætningerne med fremgangsmåde starter typisk med handleverber i imperativ for at understrege, at læseren skal gøre noget (grøn skrift).
6. De to billeder, der viser processen med at få lagt kævlerne til bålet korrekt, samt et billede af det færdige produkt: et tændt bål.

Sådan tænder du et bål

Du skal bruge:

- Snittekniv
- Træspåner
- Kvas (små pinde)
- Optændingsblok
- Avispapir
- Kævler (brænde)
- Tændstikker

Sådan gør du:

1. Lav træspåner med en snittekniv.
2. Læg to kævler parallelt med hinanden på bålpladsen.
3. Læg træspåner, kvas og optændingsblok i midten.
4. Læg to kævler mere ovenpå i modsat retning af de andre to kævler.
5. Tænd optændingsblokken med en tændstik.
6. Læg yderligere to kævler ovenpå.
7. Hold gang i ilden med mere kvas eller avispapir.
8. Vedligehold bålet ved at putte flere kævler på.

Figur 1. Sådan tænder du et bål.

Sådan tænder du et bål

Du skal bruge:

- Snittekniv
- Træspåner
- Kvas (små pinde)
- Optændingsblok
- Avispapir
- Kævler (brænde)
- Tændstikker

Sådan gør du:

1. Lav træspåner med en snittekniv.
2. Læg to kævler parallelt med hinanden på bålpladsen.
3. Læg træspåner, kvas og optændingsblok i midten.
4. Læg to kævler mere ovenpå i modsat retning af de andre to kævler.
5. Tænd optændingsblokken med en tændstik.
6. Læg yderligere to kævler ovenpå.
7. Hold gang i ilden med mere kvas eller avispapir.
8. Vedligehold bålet ved at putte flere kævler på.

Figur 2. Sådan tænder du et bål.

LÆREROPLÆG 2: BRUGERPERSPEKTIV PÅ INSTRUKTIONER (INDE)

Nu har eleverne hørt om de mest gængse genrenormer for instruktioner. Men tekster skal altid tilpasses den situation, de skal fremstilles til. Til det er der fire perspektiver (Madsen & Nielsen, 2018, s. 34), man kan se på sin tekstfremstilling med:

Producentperspektiv

- Finde indhold
- Finde på indhold
- Udtrykke sig
- Ville noget med sin tekst

Brugerperspektiv

- Forestille sig læserens tanker, forståelse, oplevelse og meninger
- Positionere sig

Det æstetiske perspektiv

- Fokuserer på sproglig æstetik (ord og udtryk, stil og retorik)
- Fokuserer på multimedial æstetik (layout, billeder osv.)

Normperspektiv

- Få teksten til at ligne professionelle tekster af samme type eller genre
- Få tekstens retskrivning på plads

Producentperspektivet handler om alt det, der vedrører jer som afsendere. Hvad vil I skrive om, hvordan vil I udtrykke jer og hvorfor?

Brugerperspektivet handler om at sætte sig ind i modtagernes sted. Hvordan skal jeg skrive til modtagerne, hvis det er børn i 4. klasse? Hvad har de behov for at vide og på hvilken måde?

Det æstetiske perspektiv handler bl.a. om tekstens udformning. Hvilken (sproglig) stil skal teksten have? Hvad med billeder eller andre modaliteter? Hvordan skal de se ud?

Normperspektivet handler om, at man er nødt til at følge nogle konventioner for tekster, hvis modtagerne skal kunne genkende, at det fx er instruktioner, de læser. Derfor er det vigtigt at kende og bruge de mest gængse genretræk for instruktioner, så kommunikationen til modtagerne er mest hensigtsmæssig. Dette gælder fx også retskrivning.

OBS: De fire perspektiver er dynamisk afhængige af hinanden.

Gennemgå de fire perspektiver med udgangspunkt i jeres tekstsituation og stil spørgsmål til perspektiverne. Nogle af svarene er givet på forhånd i forløbets udformning – fx er indholdet 'instruktioner i at arbejde i en skolehave', men så gælder det om at blive præcise: *Hvilke instruktioner skal skrives til hvilke opgaver, hvor mange skal I have lavet i alt, og hvem laver hvad?*

Til gennemgangen af de fire perspektiver kan du fx stille eleverne følgende spørgsmål:

Producentperspektiv

Hvilket indhold skal vores instruktioner omhandle – hvilke opgaver i skolehaven mangler vi instruktioner til?

Hvor mange forskellige tekster skal vi fremstille?

Hvad vil vi med vores tekster?

Brugerperspektiv

- Hvem skal læse vores tekster?
- Er der elever med særlige forudsætninger, vi skal tilpasse teksterne til?
- Hvad har de elever behov for at vide?
- Hvordan skriver vi til eleverne? Skal vi være belærende, personlige, sjove, ligeværdige eller ...?

Det æstetiske perspektiv

- Hvilke ord vil vi bruge i vores instruktioner? Skal vi fx have den samme formulering ved underoverskrifter?
- Hvordan skal vi layoute det, så de nye elever synes, det ser spændende ud?
- Skal vi aftale ens layout?

Normperspektiv

- Hvilke genretræk fra modelteksten vil vi genbruge, hvilke vil vi ændre?
- Hvilke ord eller vendinger er svære at stave til? De ord skriver vi op i den fælles ordbank.
- Hvordan får vi læst korrektur på vores tekster – kan vi fx først læse hinandens og give feedback, inden læreren retter?

ELEVAKTIVITET 3: PRAKTISK ARBEJDE I SKOLEHAVEN (UDE)

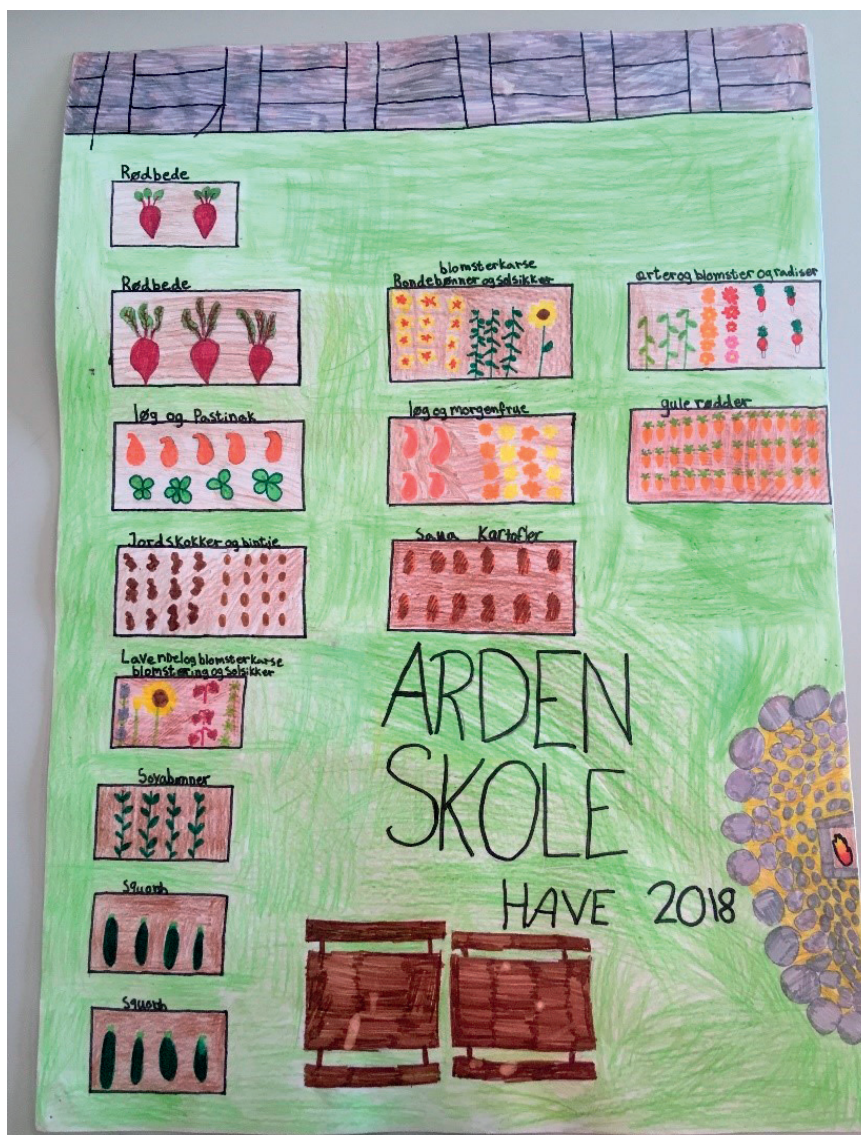
Denne aktivitet er indtænkt fleksibelt i forhold til, hvad der passer til jeres skolehave. Det vigtigste er, at I skal starte og slutte ved tovet som sidst i arbejdede i skolehaven (se fase 1). Derefter kan I selv beslutte, hvilken aktivitet, der passer ind i lige netop jeres forløb.

Efter opstarten ved tovet kan I fx vælge at:

- Færdiggøre det, I ikke nåede i haven sidste gang.
- Lægge en såplan. Dvs. beslutte i fællesskab, hvad I gerne vil så, og hvor det skal sås henne. Når det er gjort, kan eleverne få til opgave at tegne et kort over, hvordan haven skal se ud.
- I kan også måle op til bede med tommestokke og sætte markeringssnore op eller producere skilte til det, I beslutter at så. Skiltene kan fx laves af ispinde, man skriver på med posca-tuscher eller af papir som lamineres og sættes på en pind.
- Hvis I ikke mangler mere i haven, kan I alternativt lave en bevægelsesleg ude (se fx faghæftet om bevægelse i udeskole).

Bagefter samles I igen ved tovet, inden I går ind igen.

Eksempel på plan over skolehave:

ELEVAKTIVITET 4: FÆLLES TEKSTKONSTRUKTION: SÅDAN STÅR MAN VED TOVET (INDE)

I denne aktivitet skal du og eleverne i fællesskab skrive en instruktion på den digitale tavle i, hvordan man står ved tovet. Stilladser processen vha. skriveskabelonen og understøt deres hukommelse ved at spørge ind til, hvordan bålteksten så ud, og hvilke tekstdele og typer af formuleringer, den bestod af. Hvis eleverne formulerer sig i talesprog, så spørg ind til og understøt, hvordan det kunne omformuleres til skriftsprog, og hjælp dem med at optage deres mundtlige forslag og sætte fagord på, hvis de mangler.

ELEVAKTIVITET 4: FÆLLES TEKSTKONSTRUKTION: SÅDAN STÅR MAN VED TOVET (INDE)

Nu skal I på baggrund af jeres arbejde i skolehaven hjælpe jeres lærer med at skrive en instruktion i, hvordan man står ved tovet. I skal i fællesskab på tavlen udfylde denne skriveskabelon:

- Se, om I kan huske, hvilke tekstdele instruktionen med bålet bestod af.
- Hvordan var sproget i sætningerne?
- Hvad var vigtigt ved:
  - Overskrifterne?
  - Opstillingen?
  - Sproget i sætningerne?
  - Layoutet generelt?
  - Billederne?

9

TIPS & TRICKS

Skrive gerne relevante ord fra ordbanken op på ordkort og hæng ordene op i klassen som inspiration. Print evt. billeder til. Dette kan også være en elevopgave.

FASE 3: FORBERED OG FREMSTIL DIN EGEN INSTRUKTION

FREMSTIL DIN EGEN INSTRUKTION MED UDGANGSPUNKT I DIT ARBEJDE I SKOLEHAVEN

Varighed: ca. 4 lektioner

UNDERVISNINGENS OPBYGNING

INDE

1. Gennemgå og drøft målene for fremstilling med eleverne.
2. Gennemgå aktivitet 5: *Dokumenter dit praktiske arbejde i skolehaven.*
3. Fordel, hvem af eleverne, der laver hvilke opgaver i skolehaven, så alle arbejdsopgaver bliver dækket ind.

UDE

4. Gå i skolehaven og lav aktivitet 5: *Dokumenter dit praktiske arbejde i skolehaven.*

INDE

5. Lav en fælles opsamling på klassen om de fire perspektiver man kan anlægge på fremstilling af tekster og repeter, hvad I snakkede om sidst.
6. Gennemgå aktivitet 6: *Fremstil din egen instruktion.* Bed eleverne diskutere i grupper, hvordan de fire perspektiver vil udfolde sig konkret i deres tekster. Faciliter gruppearbejdet ved at stille spørgsmål til elevernes begrundelser for valgene til deres instruktioner.
7. Lav aktivitet 6: *Fremstil din egen instruktion.* Støt eleverne, mens de producerer. Brug evt. en skriveskabelon til de svageste. Lad eleverne sparre med hinanden om deres instruktioner. Mind dem om, at de kan bruge ordbanken.
8. Opsamling og foreløbig evaluering.
9. Ret elevteksterne til næste gang, så de har noget at redigere ud fra.

FORBEREDELSE INDEN I GÅR UD

- Sørg for, at materialer står et sted, hvor eleverne selv kan finde dem. Gerne et fast sted, hvor de kan stå til hver undervisningsgang.

MATERIALER

- Påklædning efter vejret.
- Et langt tov til samling.
- Lugejern, river, brænde til bål, grene og snitteknive til kvas eller små tørre kviste, tændblokke, tændstikker. Evt. pinde + fødevarer til at lave skumfiduser/snoibrød over bål.
- Telefon eller andet device til at tage billeder og notere ord ned.
- Computer eller andet device til at skrive og redigere teksten på.

ELEVAKTIVITET 5: DOKUMENTER DIT PRAKTISKE AREJDE I SKOLEHAVEN (UDE)

Start og slut ved tovet som sidst i arbejdede i skolehaven (se fase 1). Herefter skal eleverne i grupper af 2-3 begynde at så og plante forskellige afgrøder i bedene. Det kan fx være gulerødder, radiser, kartofler, persille, purløg, jordskokker, rødbede og tomater. I kan også så forskellige blomsterfrø eller solsikker til pynt. Der er måske også mange andre opgaver, der skal klares: måske skal der hugges brænde, fjernes ukrudt, slås græs, vandes, beskæres buske og træer, klippes hæk eller ...? Afhængigt af, hvad I vælger at så og plante, er der forskellige fremgangsmåder, I kan benytte jer af. Hvis du er helt ny i havearbejde, er her et par instruktioner, du kan støtte dig op ad, når du viser eleverne, hvordan de skal gøre:

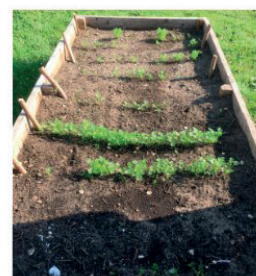
Sådan sår du gulerødder

Du skal bruge:

- Gulerodsfrø
- Planteskovl
- Vandkande
- Ispinde
- Poskatusser

Sådan gør du:

1. Lav en rende i bedet med en planteskovl
2. Læg frøene forsigtigt ned i renden med 1-2 cm afstand.
3. Dæk renden med jord, og pres forsigtigt jorden flad.
4. Vand bedet let.
5. Skriv gulerødder på en ispind, og sæt den ud i den rende, du har sået

En rende lavet med planteskovl.

Sådan sår du solsikker

Du skal bruge:

- Kultivator
- Rive
- To pinde med snor imellem
- Planteskovl
- 26 solsikkefrø
- 13 ispinde
- Tuscher
- Vandkande

Sådan gør du:

1. Vend jorden med en kultivator.
2. Riv jorden jævn igen med en rive.
3. Sæt to pinde med snor imellem langs med bedet.
4. Lav 8-10 cm dybe huller med en planteskovl langs med snoren. Lav 30 cm afstand mellem hvert hul.
5. Læg to frø i hvert hul, og dæk med ca. 3-4 cm jord.
6. Tryk jorden let fast.
7. Sæt en ispind med navn på ved din solsikke.
8. Vand din solsikke grundigt med en vandkande.
9. Fjern de to pinde med snoren på.

Det er vigtigt, at du først viser eleverne, hvordan man sår de forskellige afgrøder, og imens giver eleverne en tydelig mundtlig instruktion. Bed alle elever være opmærksomme på, hvad de gør med hvad og i hvilken rækkefølge, når de udfører opgaverne. Deres proces skal de fastholde i notearket til elevaktivitet 5. Mind dem også om at tage billeder undervejs.

OBS: Det er vigtigt, at alle elever laver den aktivitet i skolehaven, som de bagefter skal skrive en instruktion i. Lad eleverne arbejde i grupper á 2-3 om en opgave. Så kan de hjælpe hinanden, når de skal skrive instruktionen.

ELEVAKTIVITET 5: DOKUMENTER DIT PRAKTISKE ARBEJDE I SKOLEHAVEN (UDE)

Nu skal I ud i skolehaven og så forskellige planter, blomster, grøntsager og krydderurter i bedene og vande. Du skal sammen med din gruppe lave den arbejdsopgave, som I er blevet enige med jeres lærer om, er jeres skolehaveopgave i dag. Jeres lærer vil først vise jer, hvordan. Derefter er det jeres tur. Mens I arbejder, skal I:

- Notere, hvilke materialer I bruger, og hvad de hedder.
- Notere, hvad I gør, og i hvilken rækkefølge.
- Tage billeder af de forskellige trin i arbejdsprocessen og lægge dem ind i den fælles billedbank.

Brug skemaet her som støtte:

Hvad bruger vi:	Hvad gør vi:
	1.
	2.
	3.
	4.
	5.
	6.
	7.
	8.
	9.
	10.
	11.
	12.

ELEVAKTIVITET 6: FREMSTIL JERES EGEN INSTRUKTION

I denne aktivitet skal eleverne først i grupper diskutere, hvilke valg de vil træffe ud fra de fire perspektiver på fremstilling af tekster. Bagefter skal de i grupper á 2-3 skrive en instruktion i den opgave, de skal udføre i skolehaven. Bed dem benytte sig af deres procesnoter og billeder, samt den fælles ordbank, når de skriver. De svageste kan med fordel skrive i skriveskabelonen.

ELEVAKTIVITET 6: FREMSTIL JERES EGEN INSTRUKTION (INDE)

På baggrund af den opgave, I lige har lavet i skolehaven, skal I nu skrive jeres egen instruktion. Husk, at den skal være til de næste elever, der skal passe haven efter jer. Tænk over de fire perspektiver på teksten, som I snakkede om fælles på klassen:

Producentperspektiv

- Finde indhold
- Finde på indhold
- Udtrykke sig
- Ville noget med sin tekst

Det æstetiske perspektiv

- Fokuser på sproglig æstetik (ord og udtryk, stil og retorik)
- Fokuser på multimedial æstetik (layout, billeder osv.)

Brugerperspektiv

- Forestille sig læserens tanker, forståelse, oplevelse og meninger
- Positionere sig

Normperspektiv

- Få teksten til at ligne professionelle tekster af samme type eller genre
- Få tekstens retskrivning på plads

Diskuter følgende spørgsmål med din gruppe ud fra den konkrete instruktion, I skal til at skrive om lidt:

Producentperspektiv

- Hvad instruerer vi i?
- Hvilken funktion har vores instruktion?

Brugerperspektiv

- Hvem skal læse vores tekst? Er der nogen med særlige forudsætninger, vi skal tilpasse teksten til? Hvad har den/de behov for at vide/kunne?
- Hvordan skriver vi til eleverne? Skal vi være belærende, personlige, sjove, ligeværdige eller?

Det æstetiske perspektiv

- Hvilke ord vil vi bruge i vores instruktioner? Er der ord, vi er blevet enige om på klassen, vi skal bruge – fx ved underoverskrifter?
- Hvordan skal vi layoute det, så de nye elever synes, det ser spændende ud?
- Har vi aftalt ens layout på klassen?

Normperspektiv

- Hvilke genretræk fra modelteksten vil vi genbruge, hvilke vil vi ændre?
- Hvilke ord eller vendinger er svære at stave til? Kan vi finde dem i den fælles ordbank?
- Hvordan får vi læst korrektur på vores tekster – kan vi hjælpe hinanden, inden læreren retter?

12

Nu skal I i gang med at skrive jeres instruktion. Støt dig til dine noter, dine billeder og klassens ordbank. Brug evt. en skriveskabelon til hjælp, hvis du finder det lettere:

13

FASE 4: FÆRDIGREDIGERING OG UDGIVELSE AF INSTRUKTION

FINPUDSNING AF TEKSTERNE OG UDGIVELSE I BOGFORM

Varighed: ca. 4 lektioner

UNDERVISNINGENS OPBYGNING

INDE

1. Start undervisningen med en kort opsamling på sidste gangs skrivning af instruktioner og de fire perspektiver.
2. Gennemgå aktivitet 7: *Rediger din tekst*
3. Lav aktivitet 7: *Rediger din tekst*, og støt eleverne i deres opgaveløsning, mens de arbejder med opgaverne.
4. Aftal et tidspunkt, hvor alle skal være færdige.
5. Gennemgå aktivitet 8: *Udgiv din instruktion*
6. Lav aktivitet 8: *Udgiv din instruktion*
7. Opsamling og evaluering på tema 2 ud fra spørgsmål (se evaluering s. 27).

MATERIALER

- Computer eller andet device til at skrive og redigere teksten på.
- Evt. lamineringsmaskine

ELEVAKTIVITET 7: REDIGER DIN TEKST

I denne aktivitet skal eleverne på baggrund af din respons først rette deres tekster til. Derefter bliver de bedt om at forholde sig til, hvorvidt de har overholdt de fire perspektiver på fremstilling af tekster, som de diskuterede med deres gruppe sidst. Vejled dem, mens de retter til og støt dem i at bruge ordbanken og evt. retskrivningsordbogen på www.dsn.dk.

FASE 4: FÆRDIGREDIGERING OG UDGIVELSE AF INSTRUKTION

MÅL FOR UNDERVISNINGEN I FASE 3 OG 4

- Du kan dokumentere din arbejdsproces i haven vha. procesnoter og fotos.
- Du kan omsætte dine handlinger i skolehaven og din viden om instruktioner til en instruktion på skrift.
- Du kan indsatte billeder, der understøtter din instruktion.
- Du kan lave en instruktion, hvor du medtænker de fire perspektiver for fremstilling: producent-, bruger-, æstetik- og normperspektivet.
- Du kan modtage respons på din tekst og tilpasse den i en sammenhængende udgivelse til andre elever.

ELEVAKTIVITET 7: REDIGER JERES TEKST (INDE)

Nu skal I færdigredigere jeres tekst på baggrund af respons fra jeres lærer. Ret først jeres tekst til ud fra jeres lærers respons. Vær derudover særligt opmærksom på:

- Har I husket det, I snakkede om ud fra de fire perspektiver på fremstilling?

Producentperspektiv

- Finde indhold
- Finde på indhold
- Udtrykke sig
- Ville noget med sin tekst

Det æstetiske perspektiv

- Fokuser på sproglig æstetik (ord og udtryk, stil og retorik)
- Fokuser på multimodal æstetik (layout, billeder osv.)

- Er alle relevante tekstdele med?
- Er sproget tilpasset modtagerne?
- Understøtter billederne det, man laver i instruktionen og dens resultat?
- Mangler der noget, der kunne gøre instruktionen endnu bedre?
- Skal instruktionen evt. suppleres med en version, der er lavet i et andet medie? (fx lydoptagelse, video, tegneserie osv.)

Brugerperspektiv

- Forestille sig læserens tanker, forståelse, oplevelse og meninger
- Positionere sig

Normperspektiv

- Få teksten til at ligne professionelle tekster af samme type eller genre
- Få tekstens retskrivning på plads

ELEVAKTIVITET 8: UDGIV DIN INSTRUKTION

I denne aktivitet skal eleverne i fællesskab have samlet og udgivet deres instruktioner. Eleverne skal kopiere deres instruktioner ind i det samlede dokument på klassen, som du skal oprette fx i Google Docs. Gennemgå på klassen den overordnede sammenhæng mellem de forskellige instruktioner. Tænk fx over:

- Hvilken rækkefølge skal instruktionerne ligge i?
- Hvordan med layoutet – hænger det sammen? Hvordan skal det rettes til?
  - Farver, sidetal, skrifttype og -størrelse (indhold & form)?
- Hvad mangler der ellers, hvis I samler det til en bog med instruktioner?
- Har I overvejet, om der skal være:
  - Forside
  - Bagside
  - Indholdsfortegnelse
  - Stikordsregister/ordbogsopslag
  - Billedsider
  - Lydunderstøttelse
  - Links
  - QR-koder eller andre idéer i det samlede værk? (Brug fx <http://www.qr-koder.dk/>)
- Skal udgivelsen være digital, skal I printe den analogt eller måske begge dele?

På baggrund af jeres fælles beslutninger, retter eleverne hver især deres tekster til. I samarbejde kan I blive enige om, at nogle elever producerer en ekstra tekst til den samlede udgivelse.

ELEVAKTIVITET 8: UDGIV JERES INSTRUKTION (INDE)

Nu skal jeres instruktioner udgives sammen med de andre instruktioner fra klassen. Kopier jeres instruktion ind i det samlede dokument, som din lærer har oprettet. Gennemgå på klassen overordnet sammenhængen mellem de forskellige instruktioner. Tænk fx over:

- Hvilken rækkefølge skal de ligge i?
- Hvordan med layoutet – hænger det sammen? hvordan skal det rettes til?
  - Farver, sidetal, skrifttype og -størrelse (indhold & form)?
- Hvad mangler der ellers, hvis I samler det til en bog med instruktioner?
- Har I overvejet, om der skal være:
  - Forside
  - Bagside
  - Indholdsfortegnelse
  - Stikordsregister/ordbogsopslag
  - Billedsider
  - Lydunderstøttelse
  - Links
  - QR-koder eller andre idéer i det samlede værk?
- Skal udgivelsen være digital, skal I printe den analogt eller måske begge dele?

På baggrund af jeres fælles beslutninger, retter I hver især jeres tekster til. I samarbejde med jeres lærer, kan det også være, I bliver bedt om at producere en ekstra tekst til den samlede udgivelse.

EVALUERING: HVAD HAR JEG LÆRT GENNEM HELE FORLØBET?

Herunder er en række spørgsmål, som du skal drøfte med dine klassekammerater og din lærer.

- a. Hvad har du lært om instruktioner?
- b. Hvilke nye ord har du lært i forløbet?
- c. Hvad har du lært af dit arbejde i skolehaven og fremstilling af instruktioner?
- d. Hvordan kan du bruge din nye viden i din hverdag?
- e. Hvad vil du gerne vide mere om?

TIPS & TRICKS

Med henblik på at differentiere undervisningen kan man opsætte forskellige fremstillingskriterier til eleverne. De svageste kan udfylde en skriveskabelon, der er opstillet efter de klassiske genrenormer, og elever med skrive- og læsevanskeligheder kan fx filme instruktionen eller indtale lyd til deres tekst. Stærkere elever kan få andre skriveopgaver. Fx kan de hjælpe med at skrive de paratekster, der hører til en manual med instruktioner. Det kan være forsiden, indholdsfortegnelsen, forord, bagside, redigering af ordlisten m.m. Alternativt kan nogle få redaktøransvar eller korrekturlæseransvar på de forskellige dele af instruktionerne i bogen.

EVALUERING: HVAD HAR JEG LÆRT GENNEM HELE FORLØBET?

Herunder er en række spørgsmål, som du kan drøfte med eleverne.

- Hvad har I lært om instruktioner?
- Hvilke nye ord har I lært i forløbet?
- Hvad har I lært af arbejdet i skolehaven og fremstilling af instruktioner?
- Hvordan kan I bruge jeres nye viden i hverdagen?
- Hvad vil I gerne vide mere om?

LITTERATUR

- Bærenholdt, J., & Hald, M. (2020). *Udeskole i teori og praksis*. Frederikshavn: Dafolo.
- Bølling, M. (2019). Kan udeskole fremme elever trivsel? En effektvurdering af en 1-årig intervention. *Tidskrift for professionsstudier*, Årg. 15 Nr. 28, s. 108-113.
- Børne- og Undervisningsministeriet. (2019). *Fælles Mål, Dansk*. Hentet fra <https://emu.dk/grundskole/dansk/faelles-mal>
- Madsen, J., & Nielsen, L. O. (2018). *Situeret fremstilling*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Otte, C. R. (2018). *Perspektiver på udeskole i relation til læsning, matematikfærdigheder og motivation for læring*. Københavns Universitet. Lokaliseret d. 29.05.2020 på https://nexs.ku.dk/english/research-files/phd/phd-2018/Camilla-Roed-Otte_phd-uden-artikler.pdf
- Schneller, M. B (2017). *Effects of education outside the classroom on objectively measured physical activity: results from the TEACHOUT study*. SDU: Department of Sport Sciences and Clinical Biomechanics Faculty of Health Sciences.